

30-May, 2026-yil

**DORI VOSITALARINING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI:
QIMMAT FIRMA DORILARI HAMDA ULARNING ARZON ANALOG DORI
VOSITALARI**

Buvayda Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

Tuzuvchilar: Klinik farmatsiya

fani o’qituvchisi: U. Xolmirzayev.

Terapiyada hamshiralik ishi

fani o’qituvchisi: L. Siddiqov

Annotatsiya: Mazkur maqolada dori vositalarining tibbiyotdagi o’rni, ularning afzallik va kamchiliklari, qimmat firma (original) dorilar hamda ularning o’rnini bosuvchi arzon analog (generik) dori vositalarining xususiyatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, dori tanlashda samaradorlik, xavfsizlik va iqtisodiy omillarning ahamiyati yoritiladi.

Kalit so’zlar: dori vositalari, original dori, generik dori, analog preparatlar, farmakoterapiya, bioekvivalentlik, iqtisodiy samaradorlik.

KIRISH

Zamonaviy tibbiyotda dori vositalari kasalliklarni davolash, profilaktika qilish va bemorlarning hayot sifatini yaxshilashda muhim o’rin egallaydi. Farmatsevtika sanoatining rivojlanishi natijasida bozorda turli ishlab chiqaruvchilarning ko‘plab preparatlari paydo bo‘lgan. Shu sababli bemorlar va tibbiyot xodimlari oldida ko‘pincha qimmat original dori va arzon analog preparatlar o‘rtasida tanlov masalasi yuzaga keladi.

Dori vositalarining afzalliklari

Dori vositalari inson salomatligini saqlash va tiklashda muhim vosita hisoblanadi.

Ularning asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat:

1. Kasalliklarni davolash imkoniyati
2. Dori vositalari organizmdagi patologik jarayonlarni nazorat qilish yoki bartaraf etishga xizmat qiladi.
2. Profilaktik samaradorlik Ayrim preparatlar kasallik rivojlanishining oldini olish maqsadida qo‘llaniladi.
3. Simptomlarni kamaytirish
Og‘riq, isitma, yallig‘lanish va boshqa noqulay holatlarni yengillashtiradi.
4. Hayot sifatini yaxshilash
Surunkali kasalliklarga ega bemorlarda kundalik faoliyatni saqlashga yordam beradi.
5. Davolash usullarining xilma-xilligi

Bir kasallik uchun bir nechta farmakologik variantlarning mavjudligi individual yondashuvni ta’minlaydi.

Dori vositalarining kamchiliklari

Har qanday dori bilan bir qatorda ayrim cheklov va xavflar ham mavjud.

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-May, 2026-yil

1. Nojo‘ya ta’sirlar

Dorilar ayrim hollarda kutilmagan biologik javoblarni chaqirishi mumkin.

3. Allergik reaksiyalar

4. Preparat tarkibidagi moddalarga individual sezuvchanlik kuzatilishi mumkin.

3. Dorilar o‘zaro ta’siri

Bir nechta preparatni birga qabul qilish samarani kamaytirishi yoki nojo‘ya ta’sirlarni uchaytirishi mumkin.

4. Noto‘g‘ri qo‘llash oqibatlari

Dozaga rioya qilmaslik davolash samaradorligini pasaytiradi.

5. Iqtisodiy yuklama

Ayrim original preparatlar yuqori narxga ega bo‘lib, uzoq muddatli davolashda moliyaviy qiyinchilik tug‘dirishi mumkin. Qimmat firma dorilari va ularning o‘rnini bosuvchi arzon analog preparatlar Farmatsevtik amaliyotda dorilar odatda original (brend) va generik (analog) guruhlarga ajratiladi. Original (firma) dori vositalari Original preparatlar yangi molekula asosida yaratiladi va ishlab chiqaruvchi tomonidan klinik tadqiqotlardan o‘tkaziladi.

Afzalliklari:

ilmiy tadqiqotlar bazasi keng;

sifat nazorati yuqori;

qo‘llash bo‘yicha tajriba ko‘proq.

Kamchiliklari:

narxi nisbatan yuqori;

hamma bemorlar uchun iqtisodiy jihatdan qulay emas.

Generik (analog) dori vositalari

Generik preparatlar original dori bilan bir xil faol modda asosida ishlab chiqariladi va ma’lum talablar asosida o‘xshash ta’sir ko‘rsatishi kutiladi.

Afzalliklari:

narxi arzonroq;

foydalanish imkoniyati keng;

uzoq muddatli davolashda iqtisodiy jihatdan qulay.

Kamchiliklari:

yordamchi moddalar farq qilishi mumkin;

ayrim bemorlarda qabul qilinishi individual bo‘lishi mumkin.

Misollar (faol modda bir xil bo‘lishi mumkin)

Parasetamol asosidagi original va generik preparatlar

Omeprazol asosidagi turli ishlab chiqaruvchilar preparatlari

Amoksitsillin asosidagi analog preparatlar

Atorvastatin tarkibli turli brend preparatlari

Shu bilan birga, dori almashtirish masalasi faqat narxga emas, balki faol modda, doza, chiqarilish shakli, bemorning yoshi va klinik holatiga asoslanishi kerak.

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-May, 2026-yil

Dori tanlashda tavsiyalar

Shifokor tavsiyasi asosida dori tanlash;

Faol modda nomiga e’tibor berish;

Dori sifat sertifikatini va ishlab chiqaruvchini tekshirish;

O‘z-o‘zini davolashdan saqlanish;

Davolash samaradorligi va xavfsizligini baholash.

Xulosa

Dori vositalari zamonaviy tibbiyotning ajralmas qismi bo‘lib, ularning to‘g‘ri qo‘llanilishi kasalliklarni samarali nazorat qilish imkonini beradi. Original firma dorilari yuqori ilmiy asosga ega bo‘lsa, generik analog preparatlar davolashni iqtisodiy jihatdan qulaylashtiradi. Dori tanlashda narxdan tashqari samaradorlik, xavfsizlik va bemorning individual xususiyatlari ham hisobga olinishi lozim.

FOYDALANISH UCHUN TAVSIYA ETILADIGAN ADABIYOTLAR:

- 1.Farmakologiya asoslari.
- 2.Klinik farmakologiya bo‘yicha qo‘llanmalar.
- 3.Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti (WHO) dori vositalari bo‘yicha tavsiyalari.